

Продовження табл.

Орієнтовні твори для сприймання	Орієнтовні практичні завдання
Кіномистецтво	
Франції і США	
Відеофрагменти кінофільмів французького та американського кіно, фрагменти мультиплікаційного кіно США; фотографії відомих акторів кінематографу Франції, США	Проведення «фотопроб» на виконання ролей у екранізації творів французької або американської літератури, що вивчаються за програмою «Зарубіжна література»
і зустрічі в ньому	
посередник між культурами	
Презентації творчості видатних діячів мистецтва	Створення презентацій: Т. Шевченко (письменник, художник), М. Гоголь (письменник); Д. Бортнянський, М. Березовський (композитори); О. Мишуга, І. Маланюк (оперні співаки); Квітка Цісик (співачка); А. Жолдак, Р. Віктюк (театральні режисери); М. Щепкін (актор театру), Й. Г. Пінзель, І. Кавалерідзе, О. Архипенко (скульптори), І. Рєпін, А. Куїнджи, О. Венеціанов, В. Васнецов, Ф. Рубо, М. Врубель, І. Айвазовський, К. Малевич (художники); С. Параджанов (кінорежисер); І. Зарудний, Ф. Б. Растреллі, В. Городецький (архітектори)
	Захист учнівських проєктів на тему «Світовий скарб мистецтва»

РОЗРОБКИ УРОКОВ

УРОК 1

АРХІТЕКТУРА КРАЇН ЄВРОПИ ТА СХОДУ

Мета: ознайомити з кращими зразками архітектурних споруд європейських країн епохи готики, бароко та модерну, визначити їхні стиліові особливості в різних країнах; ознайомити з різноманіттям типів культових споруд країн Сходу та притаманними їм рисами.

Обладнання:

візуальний ряд

Готика: *Франція:* собори в Рейні, Ам'єні, Шартрі, замок Амбуаз, собор Нотр-Дам де Парі, церква Сен-Дені, церква капели Сент-Шапель у Парижі; *Німеччина:* собори в Кельні, Страсбурзі та Мюнстерський собор; *Англія:* собор у Солсбері, собор у Лінкольні, капела Королівського коледжу в Кембриджі, капела Генріха II Вестмінстерського собору); *Італія:* Міланський собор, церква Санта-Марія Новела у Флоренції, Палац дожив у Венеції; *Чехія:* собор Св. Віта в Празі та храм Св. Барбари у місті Кутна-Гора; *Австрія:* собор Св. Стефана у Відні.

Бароко: *Італія:* ансамбль колонади Св. Петра, церква Сан-Карло біля площі Чотирьох фонтанів, церкви Сан-Філіппо Неро, Сант-Іво в Римі, церква Сан-Лоренцо і палацо Каріньяно в Турині; *Німеччина:* палац Цвінгер у Дрездені, храм Фіренхейлігене; *Австрія:* Шварценбурзький і Шернбрунський палаці та палац Бельведер у Відні, собор Св. Карла Борромея; *Франція:* ансамбль Вандомської площі, церква Будинку інвалідів у Парижі, Версальський палац, Лувр; *Росія:* Зимовий палац, ансамбль Царського Села; *Україна:* Маріїнський палац, Андріївська церква (Київ), Покровський собор (Харків).

Модерн: *Бельгія:* будинок на вул. Тюренн, готелі Тассель, Сольвей, Етвельде (арх. В. Орта), музей у Гаазі (П. Анкар, Анрі Ван де Вільде); *Англія:* Червоний будинок у Кенті (арх. Ф. Вебб); *Франція:* вхід до паризького метрополітену (арх. Е. Гімара); *Іспанія:* собор Саграда Фаміліа, палац промисловця Е. Гуеля в Барселоні, доходний дім Міла (арх. А. Гауді).

Арабо-мусульманська архітектура: мечеть у Кордові (Іспанія); Велика мечеть (Дамаск); медресе Улугбека, мавзолей Гур-Емір, мечеть Бібі-Ханим (Самарканд); мечеть Куббат ас-Сахра (Єрусалим); Блакитна мечеть (Стамбул); мечеть Ібн Тулуна (Каїр).

Індійська архітектура: ступа в Санчі, стамбха зі Сарнатха, комплекс храмів і монастирів поблизу міста Аджанта, храмовий ансамбль у місті Махабаліпураме, мінарет Кутб-Мінар, мавзолей Тадж-Махал в Агрі, мавзолей Хумаюна в Делі.

Китайська архітектура: споруди Забороненого міста, Храм Неба, Залізна пагода храму Ю Го, Велика пагода диких гусей, Порцелянова пагода, печерні храми Лунмень.

Японська архітектура: храмовий комплекс Хорюдзі, замок Хімедзі, Золотий храм Кінкаку.

Монгольська архітектура: храм Лавран.

Хід уроку

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

- Дайте тлумачення архітектури як виду мистецтва.
- Пригадайте та назвіть основні європейські художні стилі. (*Античний, романський, готичний, Відродження, бароко, класицизм, модерн.*)
- Наведіть приклади відомих вам архітектурних споруд відповідно до цих стилів.

III. Мотивація навчальних знань

Архітектура, насамперед, пов'язана з життям суспільства, історією народу, його культурою. Кращі пам'ятки й архітектурні ансамблі перетворюються на символи епох, держав та міст, оскільки в кожній країні, кожного народу — свій національний колорит та мистецькі традиції, які знайшли втілення в архітектурних пам'ятках.

IV. Повідомлення теми уроку

Питання для розгляду

Західноєвропейська архітектура

1. Перлини готики.
2. Взірці архітектури бароко.
3. Модерн в архітектурі.

Культура Сходу

1. Культова арабо-мусульманська архітектура.
2. Храми Індії.
3. Храми Далекого Сходу.

У. Вивчення нового матеріалу

Розповідь учителя з елементами бесіди.

Архітектура Європи

Перлини готики

Під час розповіді заповнюється таблиця, в якій учні разом з учителем визначають особливості готичної архітектури кожної з представлених країн.

Франція	Німеччина	Англія	Італія	Чехія

Період готики нерозривно пов'язаний із бурхливим розвитком середньовічного суспільства європейських країн, який дедалі більше визначав характер виробничої, творчої та духовної діяльності у XII–XV ст. Готичний стиль виник у Франції в той час, коли набули розквіту література, поліфонічне багатоголосся в церковній музиці, інтенсивний розквіт різноманітних ремесел. Термін «готичне мистецтво» почали вживати італійські гуманісти для позначення всього того, що не належить до класичних античних зразків.

Саме в цей час складається особливий тип духовного життя західноєвропейського суспільства, в якому головну роль відіграють християнська релігія та церква.

— Який вид мистецтва набув найяскравішого розвитку в готиці? Назвіть основні форми цивільного будівництва.

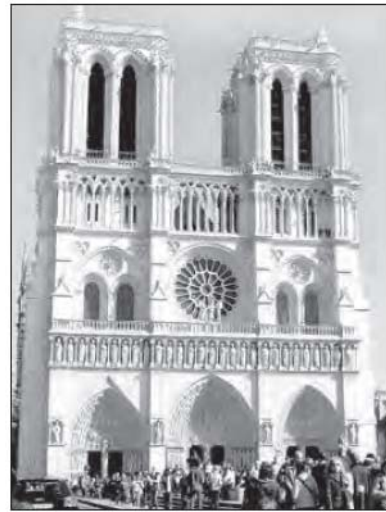
Архітектура незмінно залишалася основою середньовічного синтезу мистецтв. Сукупність мистецтв — архітектури, скульптури, вітражного живопису — спрямована на створення єдиної, глибокої емоційної атмосфери, характерної для середньовічного мислення та сприйняття світу як цілого.

Найбільшим творінням готичного художнього мислення був великий міський собор — осередок громадського й духовного життя міста. Готичний собор здіймався над міськими будівлями й посилював контраст між «земним» і «небесним» — маленькими житловими будинками городян і потужним, спрямованим угору собором. Ці монументальні споруди зводилися протягом десятків років. Вони символізували не тільки могутність церкви, а й силу та вольності міст. Зразком раннього готичного стилю є собор Паризької Богоматері. Його архітектура ще містить у собі риси романського стилю, але мистецтвознавці вважають,

що саме зведення цієї споруди започаткувало нову еру в історії західноєвропейської архітектури.

Загально визнаними класичними зразками готичного стилю стали собори в Реймсі, Ам'єні й Шартрі, замок Амбуаз. Візрцями зрілої французької готики є верхня церква капели Сент-Шапель (церква французьких королів) та церква Сен-Дені у Парижі.

— Подивіться на світліни та спробуйте визначити спільні риси й особливості цих споруд. Які у вас виникають відчуття під час перегляду означених архітектурних шедеврів?

Нотр-Дам де Парі. Франція

Висновок. Характерними рисами французької готики є врівноважений ритм композиції, багате оздоблення скульптурними зображеннями, кам'яне різьблення, наявність у центрі фасаду круглого вікна «роза». Ефект легкості й емоційної піднесеності створювали каркасна система опор будівель, вертикальність композиції, вузькі стрілчасті арки й великі вікна, прикрашені витонченими вітражами.

Готичне зодчество Франції стало візрцем для подальшого поширення готики в інших країнах Європи. Це був перший архітектурний стиль, у якому яскраво відобразились національні риси мистецтва різних країн.

Наслідуючи художні принципи Франції, німецькі майстри виробили власні прийоми зведення величних храмових споруд. У них розвиваються тенденції до посилення вертикалі західного фасаду з використанням високих гострокінцевих завершень башт, іноді «розу» над головним входом до храму замінювали стрілчастим вікном, через брак каменю застосовували цегляну кладку.

— Спробуємо разом у цьому переконатися, розглядаючи світліни Кельнського, Страсбурзького та Мюнстерського соборів.

В Англії готичне мистецтво також набуло власних стильових особливостей. Порівняно з храмами Франції та Німеччини, які зводили в центрі міста як символ його слави й багатства, англійські собори розташовували за містом при монастирях. Вони гармонійно вписуються

в місцевий пейзаж. Споруджуючи собори все більш витягнутими в довжину й ширину, англійські зодчі додали їм масивну башту, яка іноді перевищує розміри башт фасадів. Відсутність у деяких спорудах вікна-рози — ще одна відмітна риса англійської готичної архітектури (собор у Солсбері, собор у Лінкольні).

Для створення ефекту легкості й спрямованості вгору архітектори оздоблювали споруду вертикальними декоративними деталями. У XV ст. виникають дивовижні за складністю рисунка склепіння, які отримали назву «зірчастих», «сітчастих», «віялоподібних» (капела Королівського коледжу в Кембриджі, капела Генріха II Вестмінстерського собору).

Міланський собор. Італія

красніших взірців італійської готичної архітектури — Міланський собор, церква Санта-Марія Новела, Палац дожив.

Розквіт готичної архітектури Чехії відбувся в середині XIV ст. Вона відрізняється витонченою життєрадісністю й надзвичайною майстерністю декорування. Визначною особливістю чеської храмової архітектури є збереження настінних розписів і помірне застосування скульптурних зображень. Перлиною чеського готичної архітектури вважається собор Св. Віта в Празі та храм Св. Барбари в місті Кутна-Гора.

Взірцями готичного зодчества є собор Св. Стефана у Відні (Австрія), костьоли Діви Марії в Гданську і Кракові (Польща), а також архітектурні споруди в інших країнах.

Архітектура бароко

XVII ст. — це особлива епоха в культурному житті європейського суспільства. Бурхливі події політичного та соціального життя, наукові досягнення і відкриття не могли не викликати певних процесів